

11. SINIF ETKİNLİKLERİ

YENİ YOLLAR

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Arkadaşlık ilişkilerinde yaşadığı sorunları yapıcı yollarla çözer. / 20. Hafta
Sınıf Düzeyi	11. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç - Gereçler	1. Öğrenci sayısı kadar post-it 2. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 grup sayısı kadar çoğaltılır. 2. Etkinlik Bilgi Notu okunur.
Süreç (Uygulama Basamakları)	<ol style="list-style-type: none"> Etkinliğin amacının arkadaş ilişkilerinde yaşanan sorunları yapıcı yollarla çözmek olduğu açıklanır. Aşağıdaki sorular sorularak öğrencilerin cevapları alınır. <ul style="list-style-type: none"> Sizce arkadaşlık nedir? Bir arkadaşta bulunması gereken özellikler nelerdir? Arkadaş ilişkilerinizde sorun yaşar mısınız? Bu sorunların sebepleri nelerdir? Öğrencilere renkli post-it kâğıtları dağıtılır ve aşağıdaki yönerge verilir. <p><i>“Arkadaş ilişkilerinde bugüne kadar yaşadığınız sorunları düşünün. Dağıtılan post-it kâğıtlarının bir tarafına (yapışkanlı tarafına) arkadaş ilişkilerinde yaşadığınız ve yapıcı bir şekilde çözdüğünüz bir olayı kısaca özellikle olayı nasıl çözdüğünüzü açıklayarak yazın. Diğer tarafına ise arkadaşlarınızla yaşadığınız ancak henüz bir çözüme ulaştıramadığınız veya yapıcı bir şekilde çözemediğiniz bir olayı yazın. (Öğrencilerin yaşanan sorunları yazarken isim yazmaması ifade edilir.)”</i></p> Aşağıdaki sorular öğrencilere sorularak cevapları alınır. Cevaplar yapıcı yol olup olmadığı yönünde tartışılır. Tahtaya yapıcı olan çözüm yolları yazılır. İhtiyaç hâlinde Etkinlik Bilgi Notu’ndan yararlanılarak öğrencilere açıklama yapılır. <ul style="list-style-type: none"> Arkadaşlarınızla yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Süreç (Uygulama Basamakları)

- Arkadaşlık ilişkilerinizdeki sorunları genellikle nasıl çözersiniz?
 - Arkadaşlık ilişkilerinizdeki sorunları çözmek için neler yaparsınız? Bunlar içinde yapıcı olan ve olmayan yollar var mı?
 - Arkadaş ilişkilerinizde yaşadığınız sorunları daha yapıcı yollarla çözüme ulaştırmak için farklı olarak neler yapılabilir?
5. Yaşanılan sorunların yazılı olduğu post-it kâğıtlarının katlanarak bir kutuya atılması sağlanır.
 6. Programın başında belirtilen gruba ayırma yöntemlerinden biri kullanılarak sınıf 5 gruba ayrılır.
 7. Uygulayıcı tarafından kutudan 5 tane kâğıt çekilir. Çekilen 5 kâğıt ve Çalışma Yaprağı-1 gruplara dağıtılır. Gruplardan olumsuz yaklaşılan ve çözüme ulaşmayan sorunlara yönelik yapıcı yöntemler bulması istenir. Sorunlar çözülürken kullanılan yapıcı yöntemlere ilişkin grup paylaşımı yapılır.
 8. Aşağıdaki yönerge öğrencilere ifade edilir ve etkinlik sonlandırılır.

"Arkadaşlık ilişkileri bireylerin yaşamlarında oldukça önemlidir. Ancak zaman zaman arkadaşlarla sorunlar yaşanabilmektedir. Yapıcı yollarla bu sorunları çözmek arkadaş ilişkilerini daha da güçlendirecektir."

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden arkadaşlık ilişkilerinizi 1 hafta boyunca gözden geçirmeleri istenebilir. Daha önce olumsuz yaklaştıkları bir sorunu yapıcı yollarla yeniden çözmeyi denemeleri istenebilir.

Uygulayıcıya Not

1. Çalışma Yaprağı-1 grup sayısı kadar çoğaltılamazsa grupların kendi boş kâğıtlarına yazmaları istenir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Gruplar oluşturulurken uygun akran eşleştirmesi yapılmasına dikkat edilerek sosyal çevre düzenlenebilir.
2. Öğrencilerin post-itlere cevap yazmaları için gerekirse ek süre verilebilir.
3. Öğretmen post-itlere cevap yazma etkinliğinde öğrencilere bireysel olarak rehberlik edip geri bildirim vererek destek sunabilir.
4. Post-itlere cevap yazmak yerine sorulara sözel olarak da cevap vermelerine izin verilerek öğrencilerin farklılaşan düzeyde tepki vermeleri sağlanabilir.

Etkinliği Geliştiren

Seda Sevgili KOÇAK

ETKİNLİK BİLGİ NOTU

“Arkadaşlık: Akranla karşılıklı, sosyal ve etkileşime dayalı derin bir ilişkidir” (Shapiro, 2010). İyi arkadaşlıkta; eşit bir şekilde birbirini düşünen bireyler vardır. Sevgi ve bağlılıkla oluşturulan karşılıklı ilişki arkadaşlık sürecinde önemlidir. Her arkadaşlık emek ve sabır ister. Karşılıklı paylaşım gerektirir. Doğru ve istenilen yönde arkadaşlık kurulması isteniyorsa bunun için çaba göstermek gerekir.

Kişilerarası ilişkilerde; istenilen özellikleri daha fazla sergileyerek ve istenilmeyen özelliklerden uzak durmaya çalışılarak daha iyi arkadaşlık kurulabilir.

- İstenen Özellikler: Şefkatli, uyumlu, anlayışlı, komik, düzenli, geçimli, cesur, güvenilir, yardımsever, cömert, dürüst, dikkatli, adil, hoşgörülü, neşeli, kibar, iyi dinleyici, sır saklayan, sevgi dolu
- İstenmeyen Özellikler: Zorba davranışlar, yalan söyleme, alay etme, küfür etme, el şakaları yapma

Arkadaşlarla yaşanan sorunları çözerken kullanılan bazı yöntemler vardır. Bunlar:

- Yapıcı çözüm yolları: Kendini ifade etme, duygularını paylaşma, dinleme, empati kurma, diğerlerinin hakkına saygı duyma, öfkeyi kontrol etme, saldırgan davranışlar sergilememe, zorba davranışlardan uzak durma
- Yapıcı olmayan davranışlar: Tarafların birbirini dinlememesi, şiddet içerikli davranışlar, kendini ifade etmeme

KAYNAK:

Shapiro, L. E. (2010). Yüksek EQ'lu bir çocuk yetiştirmek (11. Baskı). (Ü. Kartal, Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.

11. SINIF ETKİNLİKLERİ

BENİM İÇİN ARKADAŞLIK

Gelişim Alanı	Sosyal Duygusal
Yeterlik Alanı	Kişiler Arası Beceriler
Kazanım/Hafta	Akran grubunun yaşamındaki yerini açıklar./25. Hafta
Sınıf Düzeyi	11. Sınıf
Süre	40 dk (Bir ders saati)
Araç - Gereçler	1. Çalışma Yaprağı-1
Uygulayıcı İçin Ön Hazırlık	1. Çalışma Yaprağı-1 sınıf mevcudu çoğaltılmalıdır.
Süreç (Uygulama Basamakları)	<ol style="list-style-type: none"> 1. "Bugün arkadaş gruplarının yaşamımızdaki yeri ile ilgili bir etkinlik yapacağız" sözleri ile oturuma başlanır. Daha önce arkadaşlık ile ilgili etkinlikler yapıldığı vurgulanarak kısa bir hatırlatma yapılır. 2. Çalışma Yaprağı-1 sınıfa dağıtılarak öğrencilere 10 dakika süre verilir ve cevaplamaları beklenir. Çalışma Yaprağı ile ilgili gelen sorular cevaplandırılır. 3. Tüm öğrenciler cevaplamaı bitirdikten sonra sınıfla paylaşmak isteyenlerin yanıtlarını okumasına izin verilir. 4. Öğrencilere arkadaşlıkla ilgili cevapları doldururken neler hissettikleri sorulur. 5. Paylaşımlar alındıktan sonra aşağıdaki yönerge ile devam edilir. <p>"Şimdi sizlerden arkanıza yaslanmanızı ve gözlerinizi kapatarak dediklerime odaklanmanızı istiyorum. Bir seyahat planlıyorsunuz, uzun bir yolculuk yapacaksınız ve bu yolculukta her türlü duyguyu yaşayacağız durumlarla karşılaşabilirsiniz, bazen heyecan, bazen korku, endişe, üzüntü, bazen mutluluk ve birçok yeni deneyim edineceksiniz. Bu seyahatte size eşlik edecek birçok arkadaşınızı davet edebilirsiniz. Kimlerin size katıldığını düşünmenizi ve arkadaşlarınızın sizin yanınızda olma nedenlerine odaklanmanızı istiyorum. Niçin yanınızdalar, şimdiye kadar yaşadığınız hangi durumlar bu seyahatte arkadaşınızı da davet etmenize sebep oldu. Arkadaşlarınızın yanınızda olması size hangi duyguları hissettiriyor. Davet ettiğiniz arkadaşlarınızın size kattıkları neler, beraber yaptığınız etkinlikleri düşünün, belki sizin için yaptığı fedakarlığı... Sadece hayal edin ve odaklanın. Kendinizi hazır hissettiğinizde gözlerinizi açabilirsiniz." der.</p>

Süreç (Uygulama Basamakları)

6. Tüm sınıf hazır olduğunda aşağıdaki sorular ile etkileşim devam ettirilir:
 - Seyehatte yanınızda olan arkadaşlarınızı tercih etme sebepleriniz neler olabilir?
 - Zor durumlarda ve mutlu anlarınızda arkadaşlarınızın sizlere ne gibi katkıları olabilir?
 - Neden bir arkadaş grubunda olmak isteriz?
 - Arkadaş gurubunun sizin için anlamı nedir?
7. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda arkadaş gruplarının öğrencilerin hayatındaki önemi üzerinde durulur ve aşağıdaki açıklama ile etkinlik sonlandırılır:

Arkadaşlıklar ve arkadaş grupları yaşamın her döneminde önemlidir ancak sizlerin çağında daha da önem kazanmaktadır. Birçoğunuzun değişik sayılarda arkadaş grubu var. Bu gruplara akran grubu diyoruz. Akran grupları espri, yaratıcılık, eş duyum, paylaşma ve destek olma özellikleri ile iç gerginliğimizin azaltan ve gelişimimizi destekleyici bir etkiye sahiptir. Akran gruplarında yaşadığımız bazen çok mutlu olunan anlar, bazen çözülmesi güç çatışmalar kendimizi tanımamızı, kim olduğumuz ve ne olmak istediğimizle ilgili duygu ve düşüncelerimizi destekler.

Kazanımın Değerlendirilmesi

1. Öğrencilerden arkadaş gruplarının yaşamlarına katkılarını gözlemlemeleri ve kendi kimlik gelişimlerinde katkıda bulunan ilişkileri için şükran günlükleri tutmaları veya arkadaşlarına teşekkür etmeleri istenebilir.

Uygulayıcıya Not

1. Çalışma Yaprağı-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılamaz ise görüntü etkileşimli tahta ekranına yansıtılabilir. Öğrencilerden bir boş kâğıt çıkarıp ekranda gördükleri cümlelerin cevaplarını yazmaları istenebilir.
2. Göz kapatmada zorluk yaşanacak durumlarda öğrencilerin bir noktaya odaklanarak dinlemeleri istenebilir.

Özel gereksinimli öğrenciler için;

1. Çalışma Yaprağı-1'in büyük puntoda basılmasına dikkat edilerek ya da Braille yazı eklenerek materyalde uyarılama yapılabilir.
2. Çalışma Yaprağı-1'de yer alan tüm alanlar yerine belirli kısımların cevaplanması istenerek etkinlik basitleştirilebilir.
3. Etkinliğin tamamlanması için ek süre verilebilir.
4. Öğretmen bireysel olarak rehberlik edip geribildirim vererek destek sunabilir.

Etkinliği Geliştiren

İbrahim AYDOĞDU